

Beszámoló

A Codex Alimentarius Élelmiszerjelölési Szakbizottság (CCFL) 39. üléséről

2011. május 9-13. Québec City, Kanada

I. Bevezető

A Codex Alimentarius Élelmiszerjelölési Szakbizottságának 39. ülésére 2011. május 9. és 13. között került sor Kanadában, Québec City városában. Az ülést Paul Mayers úr, a Kanadai Élelmiszervizsgáló Hivatal alelnöke¹ vezette. Az ülésen 247 résztvevő volt jelen 60 tagországból, egy tag szervezettől (EU) és 24 nemzetközi szervezettől.

Az ülést az elnök úr nyitotta meg, majd az Egészségügyi Világszervezet (WHO) képviselője, Dr. Chizuru Nishida tolmácsolta a WHO köszöntő szavait a Szakbizottság munkájához.

II. Előzmények

A 38. CCFL ülésen különösen két téma maradt nyitott. Egyrészt a génmódosított szervezetekből előállított (GM) élelmiszerek jelöléséről szóló dokumentum kérdése, másrészt a WHO globális egészségügyi és táplálkozási stratégiájának (globális stratégia) implementálása. Mindkét téma több előző Szakbizottsági ülés napirendjén is szerepelt, de eddig nem sikerült befejezni egyiket sem.

A GM élelmiszerek jelölésével kapcsolatos munka 1996 óta folyik szakbizottsági szinten, de az idei volt az utolsó olyan év, amikor a Szakbizottság zavartalanul dolgozhatott, mivel 2011-re a Codex Végrehajtó Bizottsága, tekintettel a munka hosszúságára, korrekciós intézkedéseket helyezett kilátásba, melyek egyik, igen valószínű lehetősége a munka beszüntetése lett volna. A téma igen vitatott Codex szinten, az USA és néhány dél-amerikai tagország, mint Argentína vagy Mexikó, a munka beszüntetése mellett foglaltak állást az elmúlt években. Álláspontjuk szerint a GM élelmiszerek nem különböznek semmiben sem a nem-GM élelmiszerektől, ezért nincs szükség erre a munkára. Az EU és főként az afrikai országok ugyanakkor fontosnak tartották a dokumentum előkészítését, mely iránymutatást adhatna a fejlődő országoknak a GM jelölést illetően.

A WHO globális stratégiája több javaslatot is tesz arra, hogy miként lehetne a nem-kommunikálható (főként szív és érrendszeri) betegségek kockázatát csökkenteni, melynek megvalósításához számos jelölési kérdés kapcsolódik. A Szakbizottság az utóbbi években sorra vizsgálja ezeket a kérdéseket, többek között a tápértékjelölés kötelező elemeinek felülvizsgálata is napirenden volt.

Az ülést megelőzően 2011. május 7-én fizikai munkacsoportot szervezett a Kanadai házigazda a WHO globális stratégiájához kapcsolódó kérdések részletes vizsgálatára. A fizikai munkacsoport során elért eredményeket és ajánlásokat a plenáris ülés során figyelembe vette a Szakbizottság.

III. Elért főbb eredmények :

A Codex Főbizottság 34. ülésén elfogadásra javasolt témák :

A Codex eljárásrend szerinti 5/8. lépcsőre kerül a GM élelmiszerek jelölésével kapcsolatos dokumentum. Ezzel párhuzamosan a Szakbizottság beszüntette a munkát a "modern biotechnológia" definíciójának a jelölési szabványba illesztésével kapcsolatban.

---

¹ Associate Vice-President, Programs, Policy and Programs Branch, Canadian Food Inspection Agency

A Szakbizottság 8. lépcsőre emelte a tápértékjelölési útmutató módosításait a tápértékjelölés kötelező elemeinek felülvizsgálata után.

A Szakbizottságban nem volt egyetértés a módosított általános nevekkel kapcsolatos munka kapcsán. A tagországok egyik csoportja be akarta szüntetni a munkát (Magyarország, mint EU elnökség is ezt az álláspontot képviselte), a tagországok másik csoportja (USA, CAN) viszont horizontális irányelvek kidolgozását sürgette. A Szakbizottság megállapodott, hogy egy elektronikus munkacsoport fogja vizsgálni a már létező módosításokat a standardizált nevekkel kapcsolatban a már meglévő Codex szabványokban. Az elektronikus munkacsoportban Kanada mellett Magyarország is társelnök lett.

Új munka megkezdésére nem került sor, azonban több témában is vár a Szakbizottság jövőre olyan háttéranyagokat, amelyek alapján esetleg indítható új munka.

IV. Az EU elnökséggel összefüggő események :

A Szakbizottsági ülés kezdetét megelőző napon, 2011. május 8-án, a magyar elnökség a Bizottsággal és a Tanács titkársággal együtt egyeztető megbeszélést tartott a Szakbizottsági ülést levezető elnökkel, valamint a QUAD országokkal (USA, Kanada, Ausztrália, Új-Zéland). Ezeken a nem hivatalos, de hagyományosan megtartott egyeztető megbeszéléseken az érintett felek egyeztették álláspontjaikat és meghatározták, hogy mely területeken maradnak fent lényeges vélemény különbségek. Sor került továbbá egy megbeszélésre Malajzia delegációjával is, ennek célja az EU és Malajzia közös érdekeinek hatékonyabb képviselése, a tárgyalási stratégiák szinkronizálása volt.

A helyszíni első EU-s koordinációs ülésre az ülést megelőző nap, 2011. május 8-án, vasárnap 19.00-kor került sor. Az ülésen AT, BE, DE, DK, ES, FI, FR, HU, IT, LU, NL, PL, SE, SI, UK. vett részt. A koordinációs ülésen a magyar elnökség tájékoztatta a tagországokat a korábbi egyeztető megbeszélések eredményéről, valamint ismételten rögzítésre kerültek a kritikus kérdésekben a tárgyalási stratégiák.

A Szakbizottság ülésezése alatt összesen további négy alkalommal került sor helyszíni koordinációs ülésre az ülés során felmerült új helyzetek egyeztetésére.

A magyar elnökség szerepe akkor volt jelentős a plenáris ülésen, amikor a kompetencia elosztás keretében vegyes kompetencia mellett a tagországoké volt a szavazati jog. Ezekben az esetekben az elnökség és a tagországok nevében az elnökség szólalt fel. A legjelentősebb eredmény az elnökség részéről a módosított általános nevekkel kapcsolatos új munka területén, a főként az USA és CAN által felkarolt javaslat blokkolásához köthető. Mivel az ülésen több témában is jelentős véleménykülönbség állt fenn az EU és USA között, továbbá mire ehhez a napirendi ponthoz érkezettünk, már az USA és érdekszövetségesei több fontos kérdésben is alulmaradtak az EU állásponttal szemben, ezért ennek a javaslatnak az elutasítása elég kényes kérdéssé vált a napirendi pontok vége felé. Teljes elutasításra ezért az ülést levezető elnök sem adott lehetőséget, viszont az elnökség az EU érdekeit szem előtt tartva sikeresen tudta lecsökkenteni az esetleges a jövőbeni munka alapjait, valamint sikerült elodáznia a végleges döntést a jövő évi ülésre, így is kevesebb esélyt adva az új munkának.

V. Összefoglalás az ülés napirendjeinek sorrendjében

1.	Adoption of the Agenda A napirend vita nélkül került elfogadásra. Az elnök tájékoztatta a résztvevőket, hogy a 8. napirendi ponthoz nem érkezett dokumentum, így az nem kerül tárgyalásra. A Bizottság megegyezett abban, hogy egyes napirendi pontok más sorrendben kerülnek tárgyalásra, tekintettel az egyes témák kapcsolódására.
-----------	--

2.	<p>Matters referred by the Codex Alimentarius Commission and Other Codex Committees</p> <p>1. rész: A 33. CAC ülésről a Szakbizottság elé utalt kérdések. A napirendi pont egyes részei más pontoknál kerültek megvitatásra az egyes témák függvényében.</p> <p>2. rész: Más Codex Szakbizottságok által a Szakbizottság elé utalt kérdések. A Szakbizottság megegyezett abban, hogy a Nutrient Referenc Values (NRV) útmutató vonatkozó részének felülvizsgálatával akkor fog foglalkozni, ha a CCNFSDU már megállapította az értékek kialakításához szükséges általános szempontokat. A FAO és a WHO képviselője tájékoztatta a Szakbizottságot a folyamatban lévő releváns ügyekről, kapcsolódó ülésekről.</p>
3.	<p>Consideration of the labelling provisions in Draft Codex Standards</p> <p>3.1. CCPFV Szárított kókuszdió (Desiccated Coconut): a Szakbizottság támogatta a szabványt azzal a kitételrel, hogy a „csökkentett zsírtartalom” nem szerepelhet a termék megnevezésében, mivel ez félrevezetheti a fogyasztót. Gombák és Chili paprika (canned mushrooms, chili pepper): Az egyes gombákra, illetve a chili paprikára vonatkozó szabványok tervezeteit a Szakbizottság jóváhagyta.</p> <p>3.2. CCASIA Chili szósz (Chili Sauce): a Szakbizottság elfogadta a javaslatot, egy módosítással, törölni kellett az a hivatkozás, mely az „egyes kereskedelmi partnerek megegyezése szerint” kapcsolatra utalt.</p> <p>3.3. CCLAC Vadkoriander és lukuma (Culantro Coyote és Lucuma): A Szakbizottság támogatta az előterjesztett szabványjavaslatokat.</p> <p>3.4. CCFFP Fish Sauce: A Szakbizottság jóváhagyta a javasolt szabványt.</p> <p>3.5. CCFFV Paradicsomfa (Tree Tomatoes): A Szakbizottság támogatta a javaslatot. Chili paprika (Chili peppers): India jelezte, hogy a csípősség jelölése ne legyen kötelező, mivel egy ez érzékszervi paraméter, amelynek mérése nehéz. A Szakbizottság ugyanakkor emlékeztetett arra, hogy a csípősség jelölése nemzetközileg kötelező, tekintettel arra, hogy ez mind a kereskedők, mind a fogyasztók számára fontos információ. Ezek után a Szakbizottság jóváhagyta a javaslatot, és felhívta a figyelmet arra, hogy még a 8. lépcsőnél is lesz lehetőség észrevétel tenni a CAC ülésen.</p>
4.	<p>Implementation of the Global Strategy on Diet, Physical Activity and Health</p> <p>a.) Draft Revision of the <i>Guidelines on Nutrition Labelling (CAC/GL 2-1985) concerning the List of Nutrients that are always declared on a voluntary or mandatory basis (at Step 7)</i></p> <p>A Szakbizottság hosszas vitát folytatott a „só vagy nátrium” (sodium/salt) kifejezések jelölésével kapcsolatban. Több delegáció is kifejtette, hogy tekintettel arra, hogy a tápanyag, amiről szó van, maga a nátrium (sodium), míg a só egy élelmiszer összetevője lehet. A Globális Stratégiában a nátrium bevitel csökkentése szerepel, ami tágabb fogalom a sónál, ezért szükséges annak jelölése. A másik álláspont képviselői hangsúlyozták, hogy a fogyasztók számára a só megnevezés érthetőbb és nemzeti szinten is több helyen vezettek már be kifejezetten só csökkentő programokat. Egyes delegációk javasolták, hogy a nemzeti hatóságok hatáskörében maradjon annak eldöntése, hogy melyik kifejezést jelölik. A vita lezárásaként a delegációk közösen kidolgoztak egy lábjegyzetet, amely fenntartja a lehetőséget, hogy az egyes országok a helyi szokásoknak megfelelően, só-egyenértékben fejezzék ki az élelmiszerek nátrium tartalmát. A Szakbizottság ezek után a tervezetet 8. lépcsőben továbbítja a CAC elé. Malajzia fenntartását fejezte ki.</p>

	<p>b.) Discussion paper on additional conditions for nutrient content claims and comparative claims in the <i>Guidelines for Use of Nutrition and Health Claims</i> (CAC/GL 23-1997)</p> <p>Kanada bemutatta az ülés előtti szombaton megtartott fizikai munkacsoport jelentését. A munkacsoport úgy döntött, hogy a „hozzáadott cukor/só nélkül” állításokat adott alapelvek mentén kell kidolgozni, és a munkacsoport ezeket az alapelveket fogalmazta meg ülésén. A munkacsoport döntött arról, hogy az állításokhoz használt feltételek táblázatának címét, a „Table of conditions for nutrient contents” címet ki kell egészíteni, így a „Table of conditions for nutrient content claims” elnevezést kapja.</p> <p>Ami az összehasonlító állításokat illeti, az egyes tápanyagokra vonatkozó határértékekről tárgyalva a Szakbizottság úgy döntött, hogy újraértékeli a 6.4. részt a „light” állítások tekintetében.</p> <p>Transz zsírsavak: Több delegáció is javasolta állítások kidolgozását az élelmiszerek transz zsírsav tartalmára vonatkozóan. A Szakbizottság eWG-ot hozott létre Kanada elnöketével, amely az eddig elhangzottak alapján kidolgozza a szöveget a „hozzáadott cukor/só nélkül” állításokra az alapelveknek megfelelően, valamint a transz zsírsavakra vonatkozó állítások szövegét, és feltételeit is megfogalmazza.</p> <p>c.) Consideration of the use of standardized symbols to represent the ingredients identified in the Global Strategy</p> <p>Bár több megfigyelő is kifejtette, hogy hasznos lenne szabványosított szimbólumok, piktogramok kialakítása az élelmiszer összetevők tekintetében, a Szakbizottság úgy látta, hogy nincs megfelelő mennyiségű információ ahhoz, hogy ebben a témában új munka kezdődjön.</p> <p>d.) Mandatory Nutrition Labelling</p> <p>A kötelező tápértékjelölésre vonatkozó munka már folyamatban van. A kötelezően feltüntetendő tápanyagok listája elkészült, most a feltételek kidolgozása következik. A Szakbizottság ezért eWG-t hozott létre Ausztrália vezetésével, hogy kidolgozza a javasolt kiegészítéseket a Tápértékjelölési útmutatóhoz² a kötelező tápérték jelölésre vonatkozóan és 3. lépcsőben megközvetesse a tagországok között.</p>
5.	<p>Guidelines for the Production, Processing, Labelling and Marketing of Organically Produced Foods</p> <p>(a) Annex 1: Inclusion of ethylene for Other Products at Step 7</p> <ul style="list-style-type: none"> - Use of ethylene for the ripening of fruit - Justification against the criteria in section 5.1 regarding the use of ethylene for: de-greening of citrus fruit, induction of flowering in pineapples and sprout inhibition in potatoes and onions <p>A Szakbizottság előző ülésén eWG-t hozott létre Ghana vezetésével azért, hogy megvizsgálja az etilén felhasználási lehetőségeit egyéb gyümölcsök esetében. A munkacsoportnak nem sikerült megállapodnia konkrét gyümölcsök vonatkozásában. A Szakbizottság, némi vita után fenntartotta a munkacsoportot azzal a céllal, hogy az újfajta, strukturált munka megközelítés szerint vizsgálja ki az egyes gyümölcsökre vonatkozóan az etilén használatának jogosságát.</p> <p>Az ökológiailag előállított élelmiszerek szabványának jövőbeni felülvizsgálatához a Szakbizottság kiemelten jónak és hasznosnak találta a formanyomtatványt és a strukturált megközelítést, amelyet az USA vezette munkacsoport dolgozott ki. Egy delegáció javasolta, hogy két évente, a Szakbizottság ülése előtt érdemes lenne egy fizikai munkacsoportülést tartani, amely értékelné az időközben beérkező javaslatokat az egyéb anyagokra vonatkozóan.</p> <p>A Szakbizottság egyetértett abban, hogy az etilén felhasználható legyen a felsorolt, jól indokolt esetekben. Kivétel ez alól a burgonya és hagyma csírázás csökkentése,</p>

² GUIDELINES ON NUTRITION LABELLING: CAC/GL 2-1985

	<p>itt nem volt egyetértés a tagországok között. Az eWG további információt keres erre a felhasználási területre vonatkozóan.</p> <p>(b) Annex II: Inclusion of new substances A Szakbizottság elfogadta az egyéb anyagokra (<i>Spinosa</i>; <i>Potassium Bicarbonate</i>; <i>Copper Octanoate</i>) vonatkozó javaslatot.</p> <p>(c) Organic aquaculture A Szakbizottság pontonként megtárgyalta az EU által előkészített javaslatot. A javaslatot 3. lépcsőben újra körözteti és július végéig árja a tagországok hozzászólásait. A Bizottság ezeket következő ülésén tárgyalja.</p>
6.	<p>Labelling of Foods and Food Ingredients Obtained through Certain Techniques of Genetic Modification / Genetic Engineering:</p> <p>a) Draft Amendment to the <i>General Standard for the Labelling of Prepackaged Foods: Definitions (at Step 7)</i></p> <p>Tekintettel az EU szempontjából sikeresen lefolytatott tárgyalásokra a 6/B. napirendi pont kapcsán, több delegáció javaslata alapján a Szakbizottság úgy döntött, hogy nem alkot új definíciót a modern biotechnológia fogalmára, hanem meghivatkozta azt már létező dokumentumból. A hivatkozás így a Modern biotechnológiával előállított élelmiszerek kockázatbecslésével foglalkozó Codex dokumentumra³ mutat. A Szakbizottság úgy döntött, hogy a további munkát leállítja.</p> <p>b) Proposed Draft Recommendations for the Labelling of Foods and Food Ingredients Obtained through Certain Techniques of Genetic Modification / Genetic Engineering (at Step 4)</p> <p>16 éve tartó vita után a Szakbizottságnak utolsó alkalma volt megtárgyalni a génmódosított szervezetekből előállított élelmiszerek és élelmiszer összetevők jelölésére vonatkozó tervezetet. Fontos megjegyezni, hogy az eddigi munkálatok során az összes lehetséges eljárási lehetőséget kimerítették a felek, legutóbb Brüsszelben 2010 novemberében tartottak békéltető egyeztetéseket. A kétnapos brüsszeli találkozó eredménye egy olyan dokumentum javaslat, mely az idei szakbizottsági ülésen a tárgyalások alapját képezte. A tagországok hosszas és kimerítő vita után megegyeztek a dokumentum címében, bevezető szövegében és a tartalmi részben is. A CAC elé továbbítandó anyag nagyjából megegyezik az EU által célként kitűzöttel, kisebb, még elfogadható módosításokat kellett átvezetni az USA, vagy ARG nyomására. A vita zárásaként egy delegáció felvetette, hogy ne önálló dokumentumként fogadja el a CAC a szöveget, hanem a tápanyagokkal kapcsolatos állításokról szóló útmutató új mellékleteként. A Codex Titkárság és a levezető elnök értelmezése szerint ez a szöveg mindvégig önálló dokumentumként volt kezelve, ezért a Szakbizottság javasolni fogja a CAC-nak, hogy önálló Codex dokumentumként kerüljön elfogadásra.</p>
7.	<p>Proposed Draft Definition of nutrient Reference Values Proposal and replies to CL 2010/21-FL</p> <p>A CCNFSDU kérésére a Szakbizottság részletesen foglalkozott a Tápanyag referencia érték fogalmának meghatározásával. A delegációk megegyeztek abban, hogy egy rövidebb definícióra van szükség, amely azonban tartalmazza, hogy ez a referencia érték tudományos alapokon nyugszik továbbá a definíció utalást is tartalmaz annak céljára vonatkozóan is. A Szakbizottság egyetértett, hogy a definíció tervezetet tovább utalja az eljárásrend 5. lépcsőjében.</p>
8.	<p>Discussion paper on the need to amend the <i>General Standard for the Labelling of Prepackaged Foods (CODEX STAN 1-1985)</i> in line with OIML Recommendations regarding the Declaration of the Quantity of Product in Prepackages</p> <p>A napirendi ponthoz tartozó dokumentum évek óta nem készül el, így a Szakbizottság</p>

³ Principles for the Risk Analysis of Foods Derived from Modern Biotechnology: CAC/GL 44-2003

	<p>ügy döntött, hogy leveszi a további napirendről. Amennyiben az OIML elkészíti a tárgyalásokhoz a dokumentumot, akkor az egyéb napirendi pont alatt természetesen ismét lehet tárgyalni.</p>
9.	<p>Modified Standardized Common Names</p> <p>A WHO globális stratégiájának mentén, új munka lehetőségét vizsgálta a Szakbizottság arra vonatkozóan, hogy megállapítsanak irányelveket és konkrét lehetőségeket horizontálisan módosított szabványosított nevek használatára. Ezzel a módosításokhoz megállapítandó feltételek (light, zsírszegény, stb.) minden termékre általánosan alkalmazhatóak lennének, függetlenül a termékpályák sajátosságaitól.</p> <p>A Szakbizottság emlékeztetett, hogy ezzel a munkával kapcsolatban már korábban sem volt egyetértés, hogy egyáltalán szükség van-e rá. Több vertikális, Termék-Szakbizottság (Commodity Committee) véleményét is kikérték, és nem volt egyetlen olyan sem, amely szükségesnek érezte volna a horizontális szabályozás kialakítását. Mindezek ellenére hosszas vita alakult ki, melyben a munkát támogatók számát meghaladta a munkát ellenzők száma. Tekintettel az eddig elvégzett munkára, a Szakbizottság úgy döntött, hogy elektronikus munkacsoportot hoz létre Magyarország és Kanada elnökletével, amelynek feladata, hogy az eddig elvégzett munka eredményeit is felhasználva egy leltárt hozzon létre olyan Codex szövegekről, amelyek már most lehetővé teszik a szabványosított nevek változatait, iránymutatást adhatnak a módosított szabványosított nevek területén az egészségesebb élelmiszereket választó országok számára.</p>
10.	<p>Discussion paper on exchange of information between competent authorities when suspecting fraud concerning organic products including replies to CL 2010/20-FL</p> <p>Az EU bemutatta a dokumentumot, amely kiemeli az információcsere fontosságát az illetékes hatóságok között és javasolta, hogy a FAO tegyen közzé egy listát az említett hatóságok elérhetőségeivel. A Szakbizottság végül úgy döntött, hogy nem kezd ezzel kapcsolatosan új munkát, mivel a vonatkozó CCFICS szövegek megfelelőek.</p>
10.	<p>Other Business, Future Work and Date and Place of the Next Session</p> <p>A WHO képviselője tájékoztatta a Bizottságot a nem-kommunikálható betegségek kapcsán 2011 szeptemberében megrendezésre kerülő magas szintű ENSZ Találkozóról (UN High-level Meeting on NCDs).</p> <p>Malajzia javasolta új munka felvételét a transz zsírsavak definíciójára vonatkozóan. A Szakbizottság úgy döntött, hogy felkéri a CCNFSDU-t hogy véleményezze a definíció felülvizsgálatának szükségességét az új tudományos adatok fényében.</p> <p>A Bizottság következő ülésére 2012. május 14-18. között kerül sor Ottawában, Kanadában.</p>
11.	<p>Adoption of the Report</p> <p>A Szakbizottság a jelentést tagországi módosítási és helyesbítési kezdeményezések átvezetése után elfogadta.</p>

VI. Rövidítések

CAC: Codex Alimentarius Főbizottság

CCASIA: Az ázsiai régió Koordinációs Bizottsága

CCFICS: Export-Import Ellenőrzési és Tanúsítási Szakbizottság

CCFFP: Hal és Halászati Termékek Szakbizottság

CCFFV: Friss Gyümölcs és Zöldség Szakbizottság

CCLAC: A latin-amerikai országok Koordinációs Bizottsága

CCNFSDU: Táplálkozástudomány és Különleges Táplálkozási Célú Élelmiszerek Szakbizottság

CCPFV: Feldolgozott Gyümölcs és Zöldség Szakbizottság

OIML: Nemzetközi Mérésügyi Szervezet

VII. Egyéb

-

Budapest, 2011. május 27.

Készítették:

Dömölki Marianna

Vörös Attila

(VM Élelmiszer-feldolgozási Főosztály)